

Tankar och idéer om Kompetensplattform Västerbotten

1. Uppdrag och förutsättningar

Region Västerbotten fick uppdraget att etablera en regional kompetensplattform av regeringen i villkorsbeslut daterat den 17 december 2009. Andra strategiska dokument som påverkar arbetet i Västerbottens län är EU 2020 - Europas strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, Regional utvecklingsstrategi, RUS, och Regionplanen, som styr Region Västerbottens verksamhet.

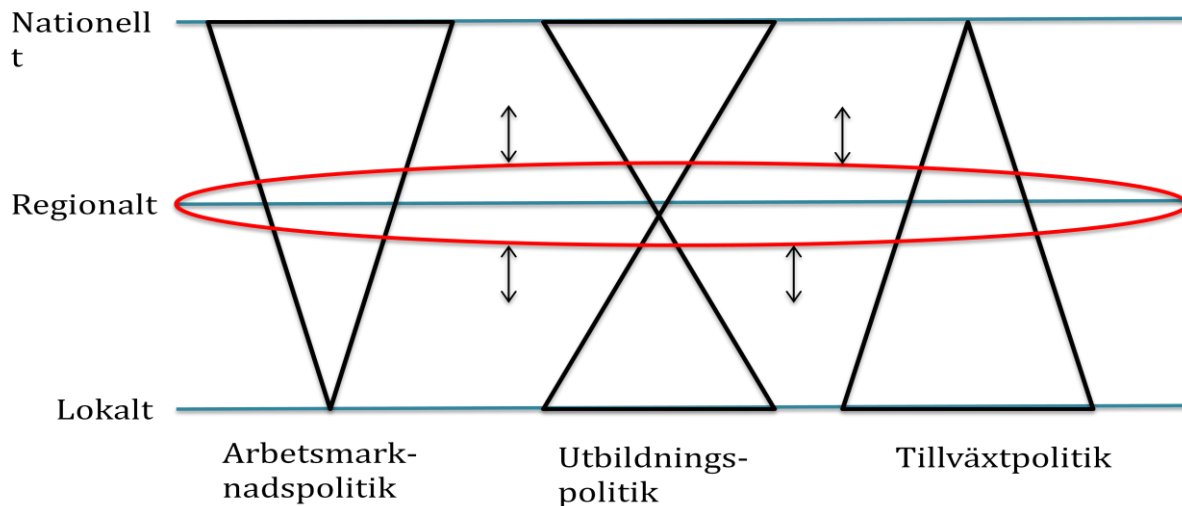
Syftet med kompetensplattformen är en bättre överensstämmelse mellan behov och efterfrågan av kompetens och utbildningsutbudet. Vi ska arbeta med:

1. Kunskapsunderlag och behovsanalyser
2. En struktur för kommunikation med och mellan arbetsliv och utbildningsanordnare

Region Västerbotten kan inte besluta om vilka utbildningar som ska erbjudas. Alla utbildningsanordnare är självständiga och fastställer sitt eget utbud. Ska arbetet med kompetensplattformen göra någon skillnad krävs att utbildningsanordnare ser sin roll i utbildningssystemet och tar sin del av ansvaret.

Arbetet med kompetensplattformen handlar inte bara om utbildningspolitik utan även om arbetsmarknads- och tillväxtpolitik. Se bilden nedan. Förutsättningarna för de politikområdena är olika på regional nivå. Dessutom ska kompetensplattformen samarbeta både med nationella och lokala myndigheter och organisationer. Ska arbetet bli framgångsrikt behövs ett engagemang från ledande aktörer för alla tre politikområden. Det handlar om att tillgodose de kompetensbehov som generationsväxlingen medför men också behov på grund av att branscher är i tillväxt.

Var besluten fattas inom politikområdena arbetsmarknad, utbildning och tillväxt.

Resurser

Kompetensplattform Västerbotten bedrivs som ett projekt. Nuvarande projekt avslutas den sista juni 2012. Ett nytt treårigt projekt skrivs fram under våren som hakar i den 1 juli 2012.

En 100 % projektledare koordinerar projektet. Kompetensplattform Västerbotten och projektet Regional tillväxt på alla nivåer anställer gemensamt en analytiker med placering på ERUP. Tjänsten är på tre år (under förutsättning av erforderliga beslut). Rekryteringen pågår och beräknas bli klar under mars månad.

Länsgrupp kompetensplattform

För att få en förankring i länet och för att möjliggöra konkreta resultat av plattformsarbetet har Länsgrupp kompetensplattform bildats. Deltagare framgår av bilaga.

Länsgruppens uppdrag är fastställt av styrgruppen. Visionen med arbetet är:
Arbetslivet, både privat och offentligt, i Västerbottens län kan rekrytera efterfrågad kompetens för fortsatt utveckling och tillväxt. Kompetensplattform Västerbotten tillhandahåller aktuella kunskapsunderlag om den kompetens som arbetslivet efterfrågar. Branschföreträdare och utbildningsanordnare möts regelbundet för en dialog om hur behoven kan tillgodoses av länets utbildningsanordnare. Vi har förmåga att fånga de behov som finns i både dagens och framtida branscher.

Styrgruppen har fastställt länsgruppens uppdrag. Se bilaga 2.

Strategiska nätverk

Två strategiska nätverk är under uppbyggnad inom ramen för Kompetensplattform Västerbotten. Det ena är för anordnare av yrkeshögskoleutbildningar och för utvecklingsledare i kommunerna. Det andra är för personer i kommunerna som arbetar med arbetsmarknadsfrågor.

Sedan tidigare finns andra strategiska nätverk i länet som kompetensplattformen kan knyta an till vid behov. De är:

- Kommunchef
- Skolchefer och skolpresidier
- Näringslivschefer
- Personalchefer
- VAC-gruppen (studie- och yrkesvägledare)

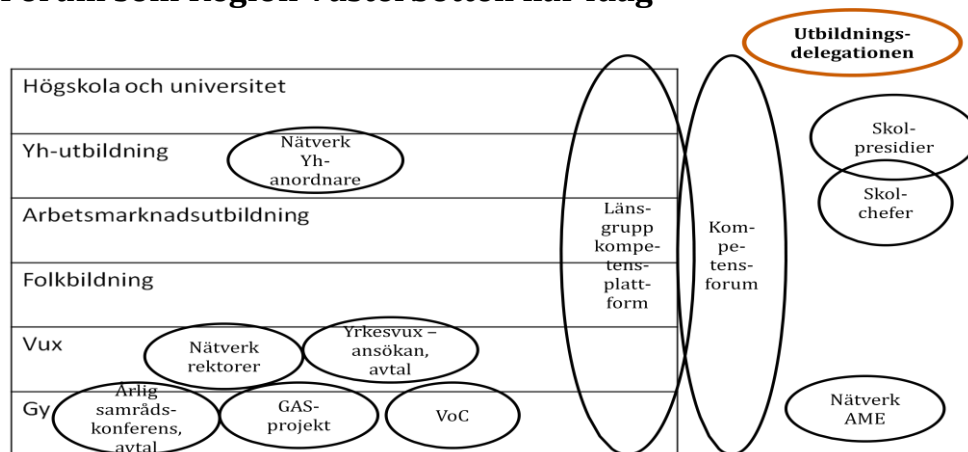
Projektledaren samarbetar alltmer med Arbetsförmedlingen. Hon ingår i Umeås arbetsmarknadsråd. Hon har regelbundna möten med länets tre AMO-chefer, d.v.s. cheferna för Lyckseles, Skellefteås och Umeås arbetsmarknadsområden. Även regelbundna informella möten med Umeås AMO-chef.

Region Västerbotten har påbörjat ett arbete med rekrytering och arbetskraftsinvandring (inflyttning är kanske ett bättre begrepp). Ett nätverk planeras för personer i kommunerna som arbetar med inflyttningsfrågor tillsammans med EURES, Migrationsverket och Skattemyndigheten.

Kompetensforum

En årlig återkommande mötesplats för att diskutera kompetensförsörjning i länet. Kompetensforum 2012 den 17-18 april på Nolia.

Forum som Region Västerbotten har idag

2. Kunskapsunderlag och behovsanalyser

Kunskapsunderlagen består av två delar:

1. Kunskap om arbetsmarknadens behov och efterfrågan av kompetens
2. Kunskap om utbildningsutbudet och en analys av hur det svarar mot behoven på arbetsmarknaden

CERUM, Umeå universitet, har gjort en studie av rekryteringsbehoven i länet till och med 2020. Rapporten blev klar i januari 2011 och heter *39 000 anställningar till och 2020. En studie av rekryteringsbehovet i Västerbottens län.*

Idé om kunskapsunderlag och behovsanalyser

Utveckla en strategisk och över tid hållbar arbetsmodell för kartläggning och analys av kompetensbehov och utbud av utbildningar. En modell som kopplar ihop lokal och regional nivå, d v s länet får de analyser som behövs samtidigt som kommunerna får sina. Analyserna ska vara användbara för utbildningsanordnare (gymnasieskola och uppåt).

Statistik och analyser som redan finns ska användas och kompletteras eventuellt med egna studier. Det som finns är bl a arbetsförmedlingens och Yh-myndighetens prognoser. Olika branscher gör också kompetensanalyser.

CERUM's studie upprepas förslagsvis vart tredje år. Metoden vidareutvecklas.

En årlig bild över läget i länet tas fram vilken presenteras på Kompetensforum.

Arbetet hålls samman av analytikern på ERUP i samarbete med projektledaren för Kompetensplattform Västerbotten och länsgruppen. Ett nätverk byggs upp i länet med andra analytiker inom området arbetsmarknad och utbildning. Det kan vara från Arbetsförmedlingen, Umeå universitetet, kommuner och arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer. Det är en styrka om vi kan få gemensamma bilder i länet.

Önskemål på kommunerna är att koppla samman de förvaltningar och enheter som berörs; näringslivskontor, arbetsmarknadsenhet, utbildningsförvaltning, lärcentra och personalkontor. Jag tycker mig se att i några kommuner jobbar dessa enheter parallellt. Man känner inte alltid till vad andra gör. Kommunens egna kompetensbehov glöms ofta bort.

Länsgruppen vill att vi börjar med ett pilotprojekt inom turism, att vi kartlägger behoven inom den branschen. Är det klokt? Finns det andra branscher där kommunerna har behov av fördjupningar?

Lärdomar från andra

1. Lapplands kommunalförbund har utarbetat en arbetsmodell som de fyra medlemskommunerna använder.
2. Projekt i Västernorrlands län där kommunerna kompletterar Arbetsförmedlingens kartläggningar med ytterligare intervjuer.
3. Motorfunktionsprojektet inom Akademi Norr?

3. En struktur för kommunikation med och mellan arbetsliv och utbildningsanordnare

Vad är arbetsliv?

Företrädare för arbetsgivare och branscher samt fackliga organisationer.

Vad är utbildningsanordnare?

Offentliga och privata utbildningsanordnare av gymnasieutbildning, kommunal vuxenutbildning, yrkeshögskoleutbildning, folkbildning, arbetsmarknadsutbildning samt utbildning på högskole- och universitetsnivå.

Utgångspunkter

Vi utgår ifrån de uppdrag som myndigheter har:

1. Arbetsförmedlingen har valt att bygga upp en struktur med branschråd.
2. Gymnasieskolorna ska enligt skollagstiftningen ha programråd för alla yrkesprogram.
3. Region Västerbotten ska etablera en regional kompetensplattform.

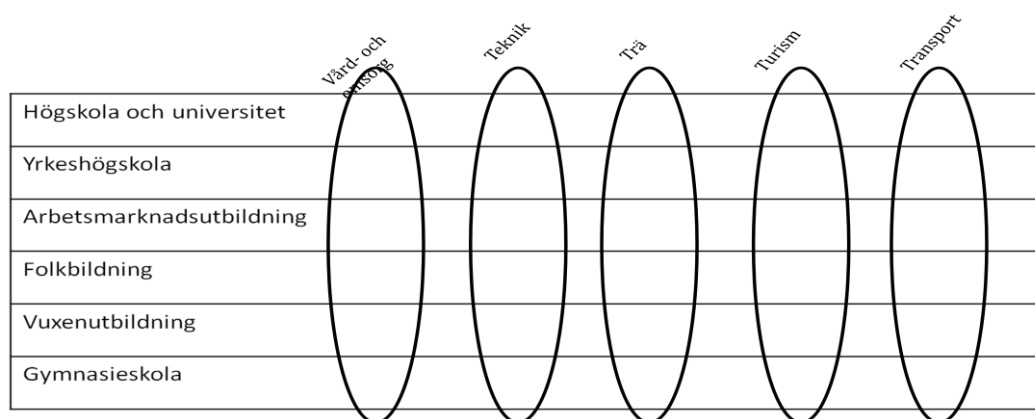
Vi kan konstatera att:

1. Alla utbildningsanordnare är självständiga och fastställer själva sitt eget utbud.
2. Individen väljer utbildning
3. Ska arbetslivets företrädare komma på de möten vi arrangerar måste de se nyttan med att delta. Erfarenheten är att de ofta uteblir.
4. Utbildningsanordnare är lättare att samla och vi har redan flera forum för dessa, men även anordnarna ska se nyttan med mötesplatserna.
5. Vi vill minimera antalet möten särskilt för arbetslivsföreträdarna.
6. Det kan vara problematiskt att arbeta med representanter men ofta blir vi hänvisade till det av praktiska skäl.
7. Vi bygger på det som redan finns. Tänk till innan nya mötesplatser och grupper bildas.

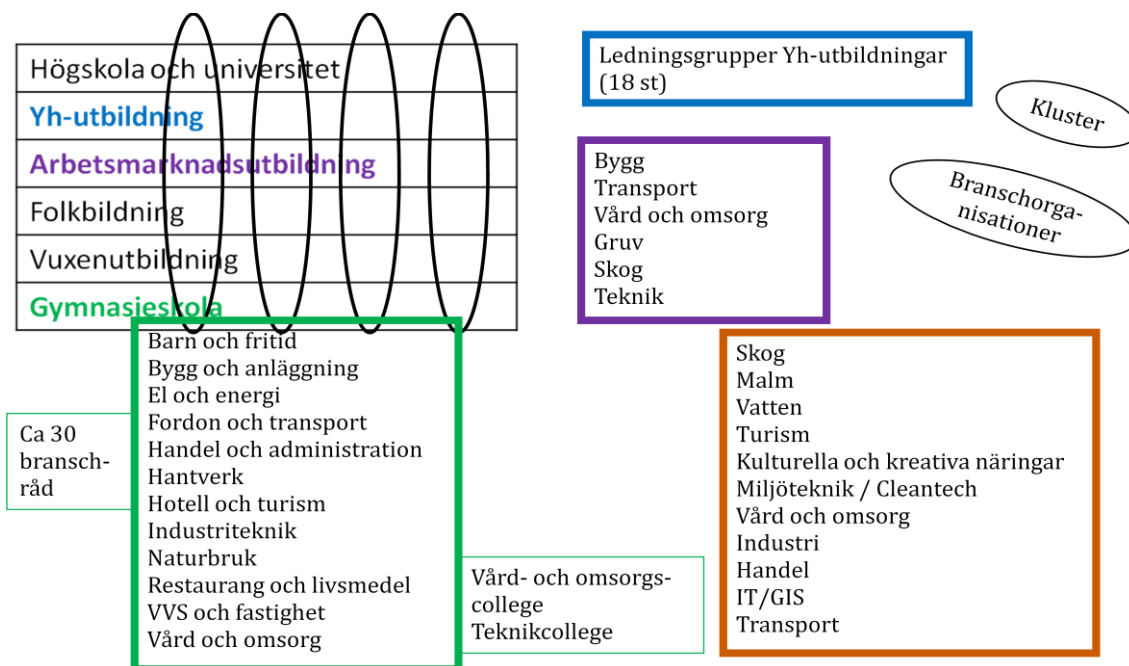
Idé om strukturen för kommunikation med och mellan arbetsliv och utbildningsanordnare

På regional nivå samarbetar vi med branschorganisationer. På lokal, kommunal nivå sker samarbetet direkt med företagen.

Vi vill etablera mötesplatser som går på tvären över utbildningsformerna. College sätt att organisera sig är förebildligt.

Idag finns en uppsjö av olika branschråd. Flera inom samma branscher:

I länsgruppen finns inga företrädare för arbetslivet. Idén är att länsgruppen planerar och när vi arrangerar möten med arbetslivets företrädare är det branschens konkreta frågor som fokuseras och arbetslivets företrädare ska ha det mesta av talutrymmet.

Projektledaren för GAS-projektet har i samråd med kompetensplattformen presenterat en idé för gymnasieskolan med strategiska regionala programråd och praktiska lokala programråd. Kommunerna tycker detta är en god idé värd att prova. Dialogmöten med branscher och utbildningsanordnare genomförs (transport och barn och fritid).

Fler idéer som diskuteras men som inte har testats:

- Branschvisa hearings. Länsgruppen inbjuder till hearings med branschföreträdarna på scenen och utbildningsanordnarna i publiken.
- Branschöverskridande branschforum på regional nivå. För branschorganisationer som ex Teknikföretagen, Almega och TMF samt Företagarna, Handelskammaren och Svenskt Näringsliv. Även för fackliga organisationer LO, TCO och SACO.

Bilaga 1

Länsgrupp kompetensplattform

Namn	Organisation
Per Renström	Arbetsförmedlingen
Lena Sandström	Arbetsförmedlingen
Kajsa Pösö	Länsstyrelsen
Erika Lind tjl. Jörgen Markgren	Umeå universitet
Mats Lindell	Luleå tekniska universitet
Catrin Marklund	Medlefors folkhögskola
Eva Wiberg	Lycksele kommun
Christer Lindblom	Lycksele kommun
Nicklas Wallmark	Umeå kommun
Ingrid Mars	Umeå kommun
Christina Fahlgren-Lövheim	Skellefteå kommun
Charlotte Berglund	Skellefteå kommun
Marit Andersson	Akademi Norr
Anders Almberg	Region Västerbotten
Bertil Almgren	Region Västerbotten
Barbro Lundmark	Region Västerbotten

Bilaga 2

Uppdrag till Länsgrupp kompetensplattform i Västerbottens län

Beslut i styrgruppen för Kompetensplattform Västerbotten den 17 november 2011.

Bakgrund

Region Västerbotten fick uppdraget att etablera en regional kompetensplattform av regeringen i villkorsbeslut daterat den 17 december 2009. Andra strategiska dokument som påverkar arbetet i Västerbottens län är EU 2020, Europas strategi för smart och hållbar tillväxt för alla, Regional utvecklingsstrategi, RUS, och Regionplanen, som styr Region Västerbottens verksamhet.

Uppdraget från regeringen är formulerat sålunda:

- att etablera kompetensplattformar för samverkan inom kompetensförsörjning och utbildningsplanering på kort och lång sikt
- att ta fram kunskapsunderlag och behovsanalyser som förhåller sig till funktionella arbetsmarknadsregioner

Syftet med kompetensplattformarna enligt regeringen:

- Ökad kunskap och översikt inom kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet
- Samordning av behovsanalyser inom kompetensförsörjnings- och utbildningsområdet
- Ökad samverkan kring kompetensförsörjning och utbildningsplanering
- Ökad kunskap om utbud och efterfrågan av utbildningsformer, med utgångspunkt i de olika utbildningsformernas nationella mål samt myndigheternas ansvar

Regeringen säger vidare att Region Västerbotten ska:

- samråda och föra dialog med statliga myndigheter inom kompetensförsörjningsområdet
- bygga på redan etablerade samverkansformer i länet
- föra dialog med berörda aktörer i angränsande län
- förhålla oss till näringslivets och arbetsmarknadens behov samt funktionella arbetsmarknadsregioner
- samverka med relevanta regionala och lokala aktörer

Uppdraget till Länsgrupp kompetensplattform

Regeringens uppdrag till Region Västerbotten syftar till att påverka utbildningsutbudet så att det bättre tillgodoser arbetsmarknadens behov av kompetens. Men arbetet med kompetensplattformen handlar inte bara om utbildningspolitik utan även om arbetsmarknads-, näringslivs- och regional utvecklingspolitik. Ska det bli framgångsrikt behövs ett engagemang från ledande aktörer för alla fyra politikområden. Det handlar om att tillgodose de kompetensbehov som generationsväxlingen medför men också behov på grund av att branscher är i tillväxt.

Region Västerbotten kan inte, ej heller Länsgrupp kompetensplattform, besluta om vilka utbildningar som ska erbjudas. Alla utbildningsanordnare är självständiga och fastställer sitt eget utbud. Ska arbetet med kompetensplattformen göra någon skillnad krävs att utbildningsanordnare ser sin roll i utbildningssystemet och tar sin del av ansvaret.

Vision

Arbetslivet, både privat och offentligt, i Västerbottens län kan rekrytera efterfrågad kompetens för fortsatt utveckling och tillväxt. Kompetensplattform Västerbotten tillhandahåller aktuella kunskapsunderlag om den kompetens som arbetslivet efterfrågar. Branschföreträdare och utbildningsanordnare möts regelbundet för en dialog om hur behoven kan tillgodoses av länets utbildningsanordnare. Vi har förmåga att fånga de behov som finns i både dagens och framtida branscher.

Uppdrag 1: Ta fram kunskapsunderlag och behovsanalyser

1. Kunskap om arbetsmarknadens behov av kompetens

Länsgruppen ska medverka till att i länet utveckla en modell/modeller för analyser av arbetsmarknadens behov av kompetens uppdelat på branscher och yrken. Använda de analyser som redan görs av ex Arbetsförmedlingen, Region Västerbotten och branschorganisationer. Analyserna ska vara på nivåerna län, funktionell arbetsmarknadsregion och kommun. De ska göras utifrån olika tidsperspektiv (kort och lång sikt). Kunskapsunderlagen sprids till utbildningsanordnare som använder dessa för utbildningsplanering.

2. Kunskap om utbildningsutbudet

Länsgruppen ska ha aktuell kunskap om utbudet av utbildningar i gymnasieskola, vuxenutbildning, yrkeshögskola, folkbildning, arbetsmarknadsutbildning och universitet. En analys görs genom att jämföra utbildningsutbudet med branschernas behov av kompetens.

Länsgruppen ska medverka till att öka kunskapen i länet om olika utbildningsformer. Vilken typ av kompetens som ges inom respektive utbildningsform, hur dessa finansieras och vilken framförhållning som krävs för att påverka kommande utbildningar.

Uppdrag 2: Bygga upp en struktur för kommunikation med och mellan arbetsliv och utbildningsanordnare

Länsgruppen ska arrangera mötesplatser för företrädare från arbetslivet och utbildningsanordnare för att diskutera behov av kompetens och utbud av utbildningar. I så stor utsträckning som möjligt ska redan etablerade mötesplatser användas. En ambition är att olika utbildningsanordnare och myndigheter ska samordna sina branschmöten.

Länsgruppen ska för respektive bransch kartlägga relevanta branschorganisationer och utbildningsanordnare.

Länsgruppen ska inspirera till samverkan mellan olika utbildningsformer. De nätverk som respektive medlem i länsgruppen redan har etablerade används för dialog och informationsspridning för plattformens arbete.

Andra näraliggande uppgifter

För att klara den framtida kompetensförsörjningen behövs fler åtgärder än att påverka utbildningsutbudet så att det blir mer anpassat till behoven på arbetsmarknaden. De som går i pension de närmaste åren är fler än de som tillträder arbetsmarknaden. Vi kommer inte enbart att ha brist på kompetens utan även brist på människor i arbetsför ålder. Ett sätt att försöka åtgärda problemet är aktivt arbete med arbetskraftsinvandring.

Ett mål i EU 2020 är att andelen elever som hoppar av skolan i förtid, så kallade drop outs, ska vara lägre än 10 %. Enligt statistik från Sveriges kommuner och landsting är andelen elever som lämnar gymnasieskolan med ofullständiga betyg 20 % i Västerbottens län. Här finns behov av ett utvecklingsarbete på gymnasieskolorna för att minska antalet avhopp. Men har väl avhopp skett blir fler aktörer engagerade – Arbetsförmedlingen, folkbildningen och kommunernas arbetsmarknadsenheter. I EU 2020, RUS och Regionplanen finns målsättningar om att höja befolkningens utbildningsnivå.

Dessa tre arbetsområden är i första hand Region Västerbottens ansvar och ingår inte i länsgruppens uppdrag. Men länsgruppen kommer med all sannolikhet att beröra dessa frågeställningar i sitt arbete.